

Baltu valodu atlants -
LU Latviešu valodas
institūta
un
Lietuviešu valodas
institūta
kopīgs projekts

Baltu
valodu atlants

Baltų
kalbų atlasas

Atlas of the Baltic
Languages

LEKSIKA I
LEKSIKA I
LEXIS I

FLORA

*Baltu valodu atlants / Baltų kalbų atlasas / The Atlas of
the Baltic Languages : Leksika / Leksika / Lexis 1 :
Flora.*

Lietuvių kalbos institutas, Latvijas Universitātes Latviešu
valodas institūts.

Sast. / Sudar. / Ed. by **Danguolė Mikulėnienė** (Lietuva),
Anna Stafecka (Latvija).

Rec. / Rec. / Rev. prof. habil. dr. **Zigmas Zinkevičius**, Dr.
habil. philol. **Ojārs Bušs**.

Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2013. 568 p.

VALSTS
PĒTĪJUMU PROGRAMMA
NACIONĀLĀ
IDENTITĀTE

Lietuvos
mokslo
taryba

Grāmata izdota ar

Valsts pētījumu programmas „Nacionālā identitāte (valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēkdrošība)” (Latvija) un Lietuvas Zinātnes padomes finansiālu atbalstu.

Komentāru autori

Ilga Jansone (LV)

Liene Markus-Narvila (LV)

Anna Stafecka (LV)

Sauļus Ambrazs (LT)

Rima Bakšiene (LT)

Rolands Kregždis (LT)

Asta Leskauskaitė (LT)

Violeta Meiļūnaite (LT)

Karšu autori

Ilona Akmentiņa (LV)

Liene Markus-Narvila (LV)

Edmunds Trumpa (LV)

Laura Geržotaite (LT)

Ko rāda *Baltu valodu atlanta* kartes un komentāri?

- 25 kartēs atspoguļoti savvaļas augu, kultūraugu, savvaļas un augļu koku nosaukumi, cita ar floru saistītā leksika – koka galotnes un čiekura – nosaukumi abu baltu valodu dialektos;
- 20 papildkartēs atkarībā no savāktā materiāla rāda viena vai otra auga nosaukumu plašāku izplatību lielākoties tikai vienas valodas izplatības teritorijā.

Sējuma *Flora* saturs:

Paegļa nosaukumi
Pienenes nosaukumi
Nātres nosaukumi
Rudzupuķes nosaukumi
Pelašķa nosaukumi
Ceļtekas nosaukumi
Āboliņa nosaukumi
Saulespuķes nosaukumi
Ziemas kviešu nosaukumi
Labības nosaukumi
Griķu nosaukumi
Sīpola nosaukumi
Ķiploka nosaukumi

Kartupeļa nosaukumi
Kāļa nosaukumi
Mellenes nosaukumi
Kazenes nosaukumi
Avenes nosaukumi
Meža zemenes nosaukumi
Bumbieres nosaukumi
Plūmes nosaukumi
Lazdas nosaukumi
Čiekura nosaukumi
Lapas nosaukumi
Galotnes nosaukumi

Paegļa nosaukumi

la. *kadiķis, kadeķis*; lie. *kadagys, kadugys, kadeklis* un var.

la. *paeglis, paegle, pāglis* un var.

lie. *ēglis, ēglius, eglis* un var.

la. *kadiķis / kadeķis*
lie. *kadagys / kadugys / kadeklis* un var.

la. *paeglis / paegle / pāglis* un var.
lie. *ēglis / ēglius / eglis* un var.

la. *ērcis / ēcis*
ērcētis un var.

lie. *verba*

lie. *jālančis / jelšančus / volauhe* un var.

Ziemas kviešu nosaukumi

la. (ziemas) kvieši
lie. (zieminiai) kviečiai

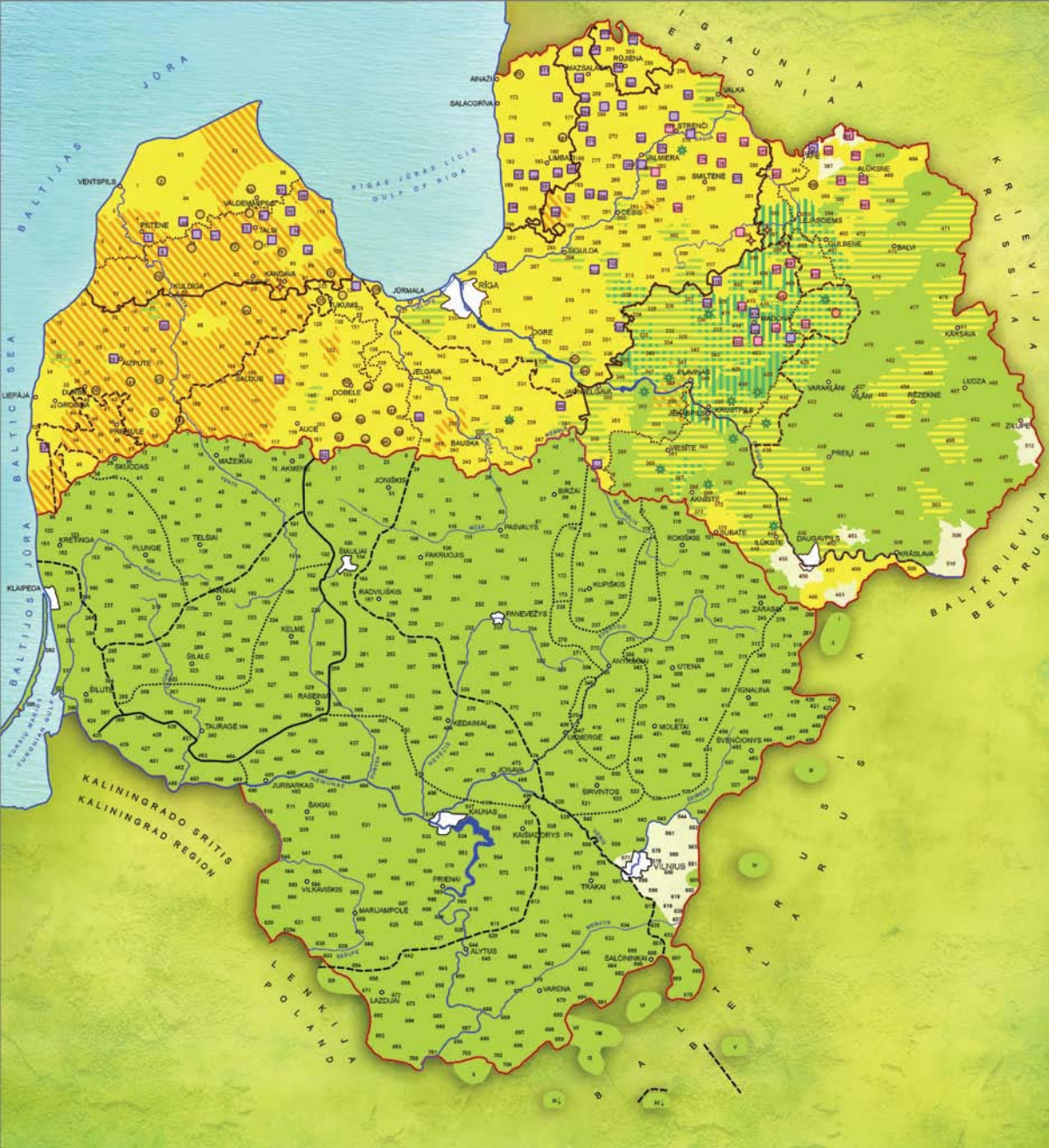
la. pūri, pūri
lie. pūrai

la. (ziemas) kvieši
lie. (zieminiai) kviečiai

la. pūri, pūri
lie. pūrai

Galotnes nosaukumi

la. *viršūne*,
virsuone,
virsuotne, *viršūtne*
 un var.
 lie. *viršūnē*

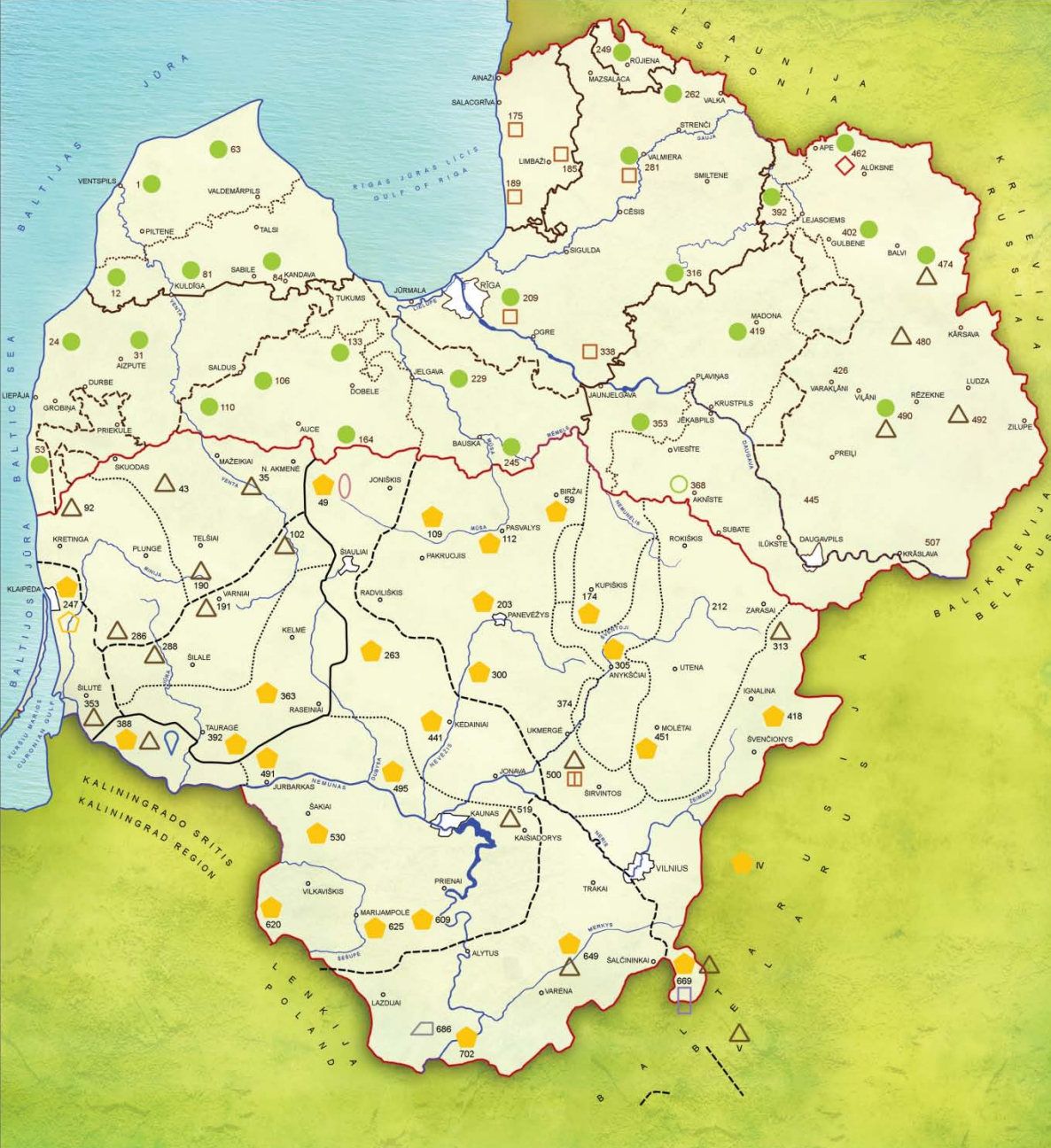

la. <i>viršūne</i> / <i>virsuone</i> / <i>virsuotne</i> / <i>viršūtne</i> un var. lie. <i>viršūnē</i>	la. cīti var. ar <i>virš-</i>	la. <i>galošne</i>	la. <i>galotnice</i> / <i>galotnīks</i>	la. <i>spice</i> / <i>spicaune</i> un var.
la. <i>galotne</i> / <i>-is</i> / <i>-s</i>	la. <i>galošne</i> / <i>galotnīks</i> / <i>galotnīks</i> un var.	la. cīti var. ar <i>gal-</i>	la. <i>spice</i> / <i>spicaune</i> un var.	
la. <i>virsuone</i>				

Kazenes nosaukumi

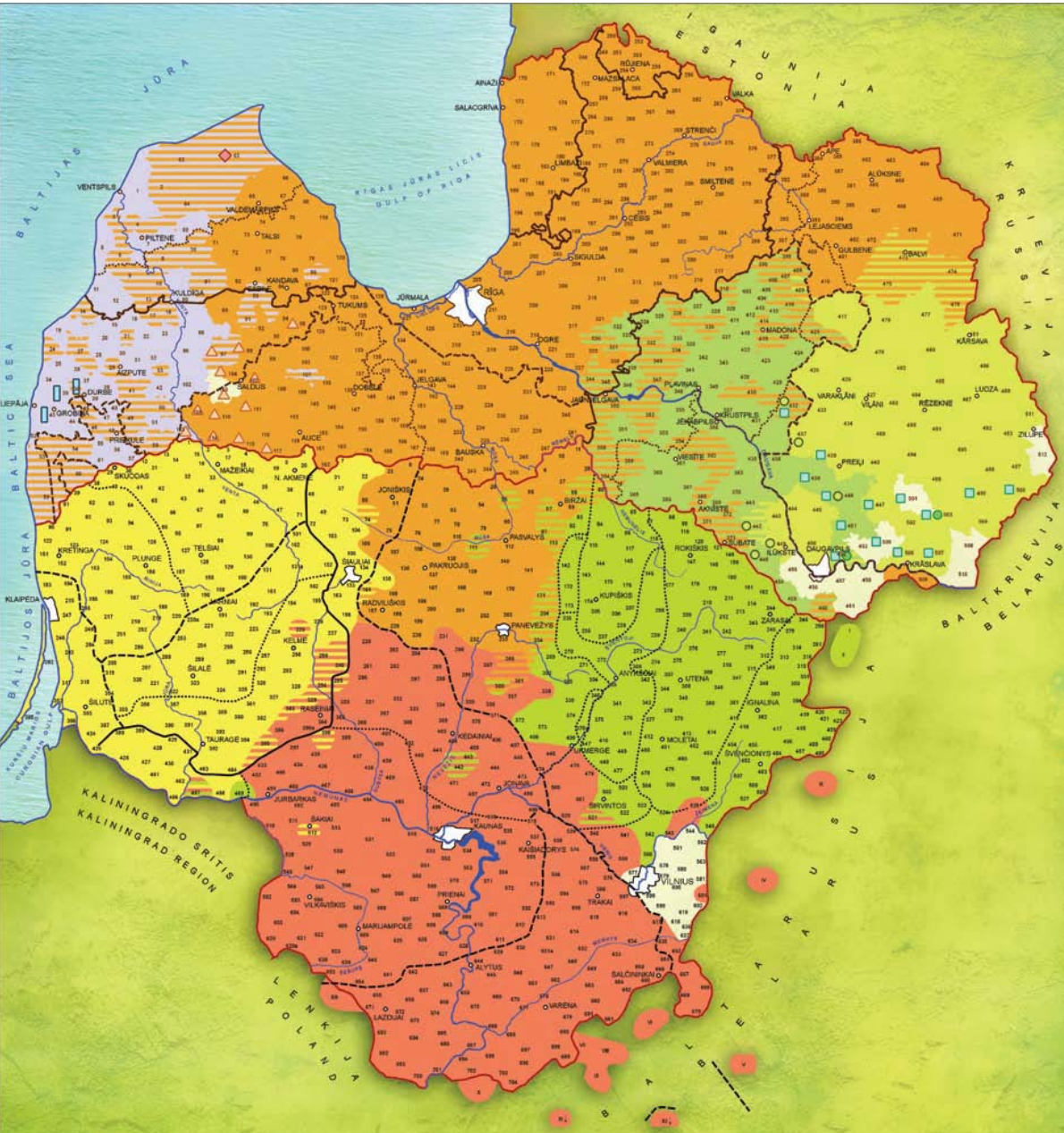

la. *melnā* aviete un var.
 lie. *juoda* aviētē un var.
 Sal. la. *melns* un lie. *juodas*
 ‘melns’

● la. <i>kazene</i> un var.	□ la. <i>cācene</i>	□ lie. <i>mēškos</i> aviētē	○ lie. <i>geršinė</i>	⬇ lie. <i>braižanti</i> aviēča
○ la. <i>kažļpe</i> , <i>kažļpe</i>	□ lie. <i>kiaul(a)aviētē</i>	● lie. <i>geršongē</i> , <i>geruogē</i> , <i>gerš(j)uogē</i>	○ lie. <i>varnaogē</i> , <i>varnaugē</i>	△ lie. <i>draskē</i>
△ la. <i>melnā</i> aviētē(<i>ka</i>) un var. lie. <i>juoda</i> aviētē, <i>juodavētē</i> juodojī aviēča un var.	◇ la. <i>lācene</i>			

Kāļa nosaukumi

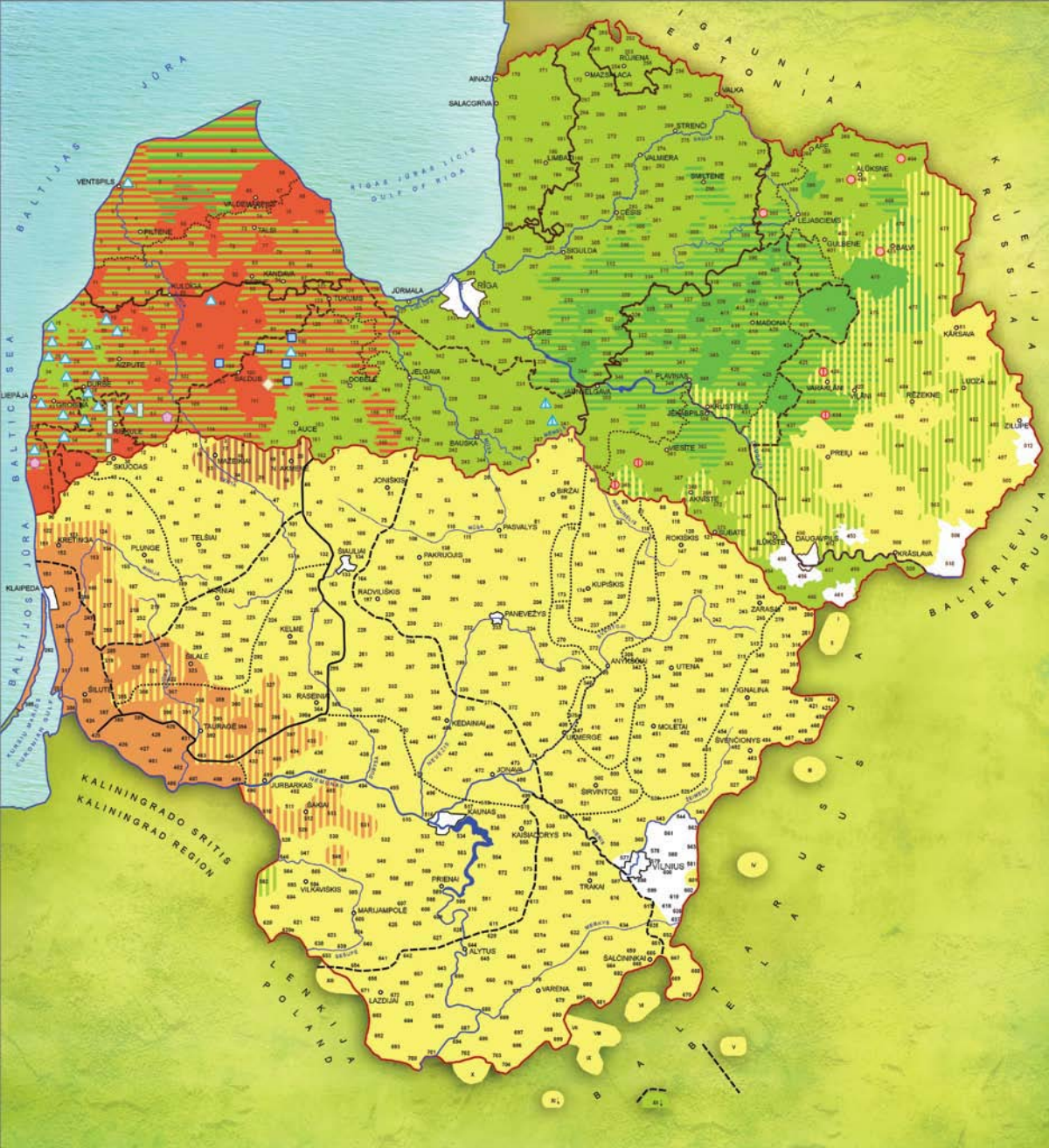
lie. griežtis,
griežtys,
griežtinis

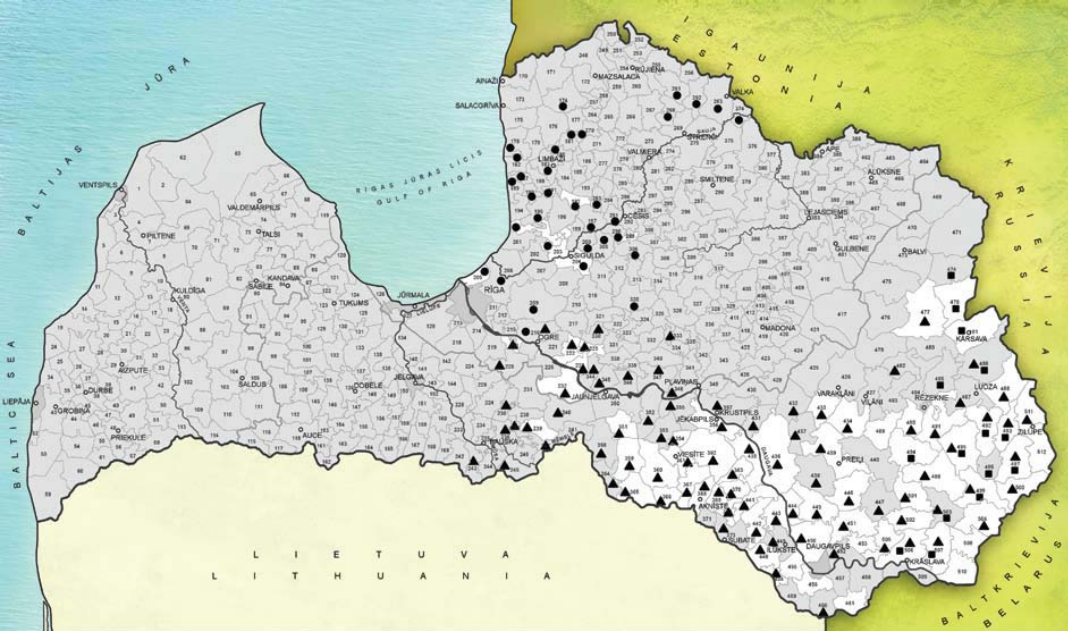
la. grieznis

Kartupeļa nosaukumi

la. *buļba, buļva, guļba* un var.
 lie. *bulvē, bulba, builē* un var.

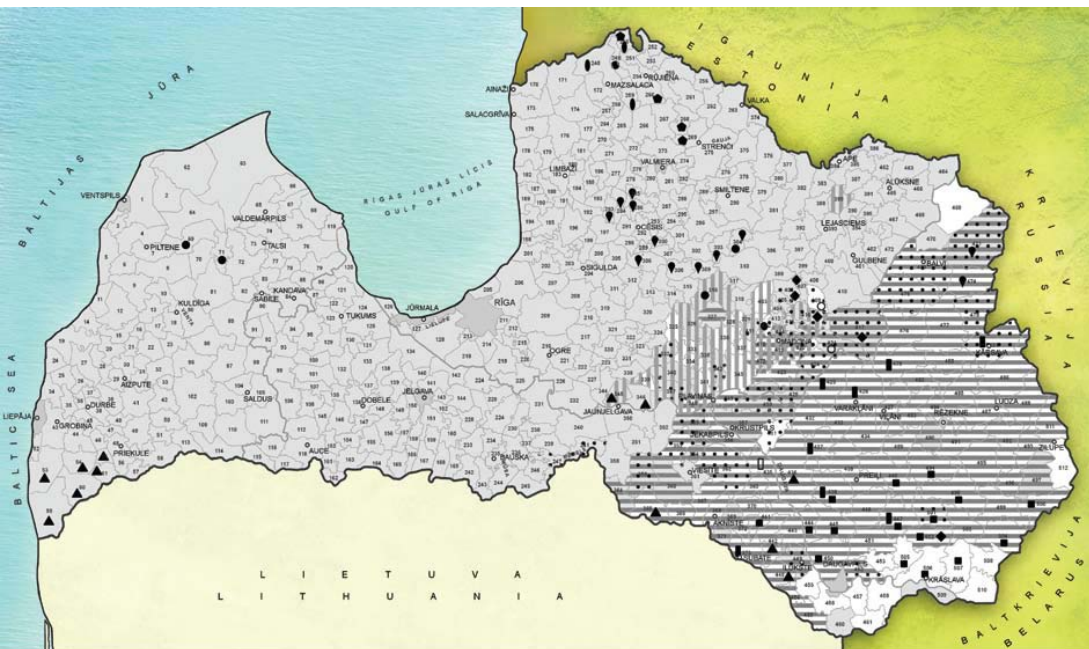
la. <i>kartupelis, karpelis, kartiņš</i> un var. lie. <i>kartupelis, karpdupelis, karpdupis</i>	lie. <i>ropē, ropuē, ropuēns</i>	la. (<i>zemes</i>) <i>ābuls</i> un var.	la. <i>piņupelis</i>	la. <i>piņupelis</i> un var.
la. <i>rupenis, rapelis, topiņš</i> un var.	la. <i>buļba, buļva, guļba</i> un var. lie. <i>bulvē, bulba, builē</i> un var.	la. (<i>zemes</i>) <i>juņa</i> un var.	la. <i>ķēpulis</i>	la. <i>cāts, cāts</i>
la. <i>riķenis, rācis</i> un var.	lie. <i>dāle, dālis, dālis</i>	la. <i>pumpulis, pumpūlis</i>	la. <i>koķēns, koķēns</i> un var.	

- ▭ distrikti, dzimstņotņi un vas.
- amatsvieta, amandiņotņi un vas.
- ▲ dzimstņotņi, dzimstņotņi un vas.
- cilvēki

- dzimstņotņi / amandiņotņi
- dzimstņotņi
- ▭ dzimstņotņi
- ▭ cilvēki / cilvēki
- △ dzimstņotņi

- ▭ mēriņinas, mēriņinas uguns un vas.
- ▨ mēriņinas
- mēriņinas uguns, mēriņinas uguns
- mēriņinas
- mēriņinas / -is, mēriņinas uguns, mēriņinas
- mēriņinas
- mēriņinas, mēriņinas uguns
- ◆ mēriņinas, -is, mēriņinas uguns
- mēriņinas / -is, mēriņinas, -is, mēriņinas / -is uguns, mēriņinas
- mēriņinas
- mēriņinas
- cilvēki
- ▲ cilvēki

- budv. un vas.
- △ budv. un vas.
- budv. un vas.
- budv. un vas.
- budv. un vas.
- budv. un vas.

Izloksnēs burbuļo mūsu valodas bagātība. No šā avota mums jo dienas, jo vairāk jāsmej. To darīdami, kuplināsim savu valodu ar īstām rotām.

Kārlis Mīlenbahs.

Kalboje tauta pasisako kas esanti.

Jonas Jablonskis

Paldies par uzmanību!

Ačiū už dēmesj!